

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "

Jednotlivé číslo 4 kr.

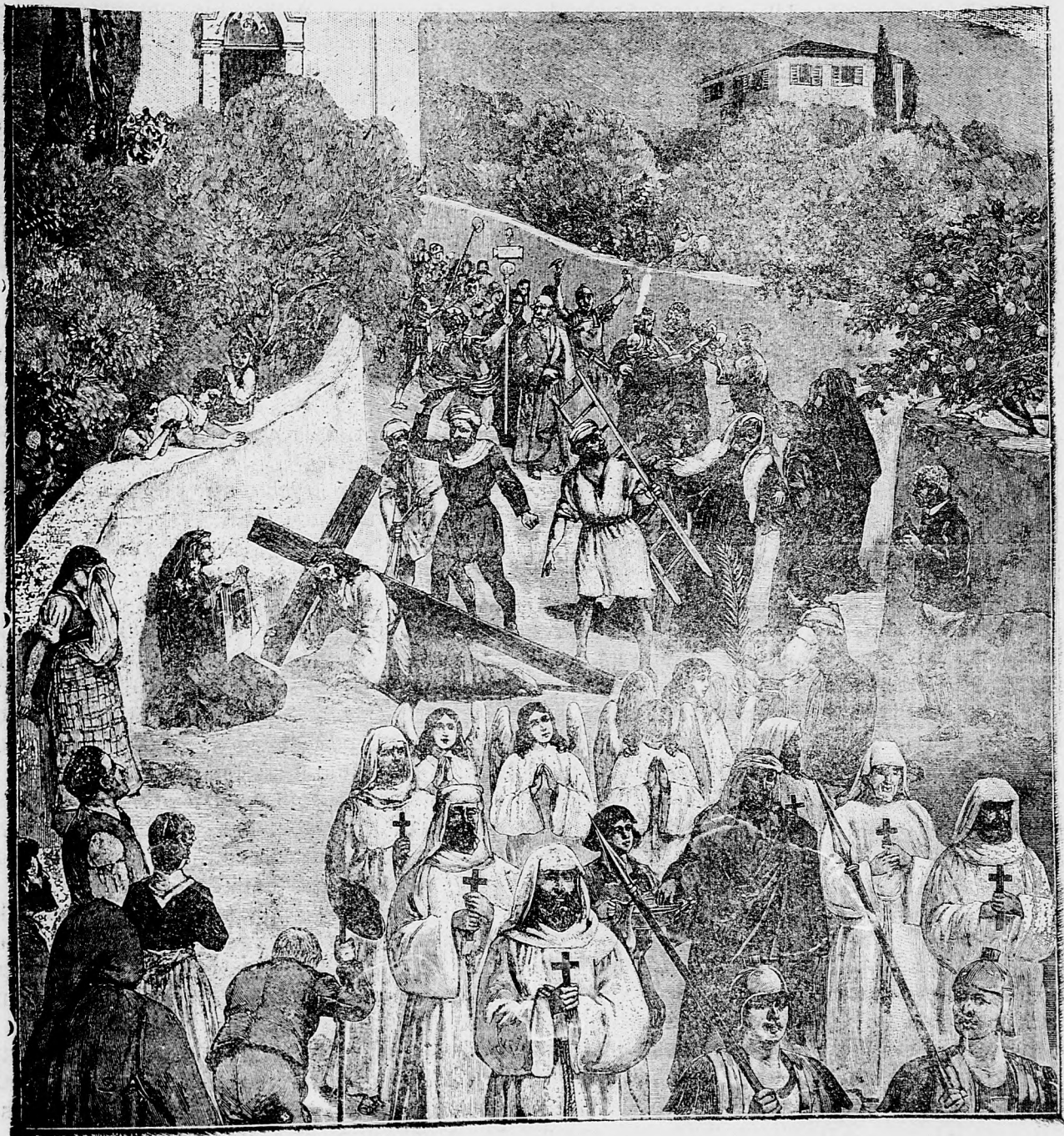
Majitelia a vydavatelia:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a
GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti

VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Pašiova hra.

Oslavovanie svobody.

Možno roku päťdesiat rokov bude, čo zavedená bola tá naša uhorská svoboda. Veľké slávnosti, vlastenecké hostinky a rečnovánky držať sa budú po celej krajine na pamiatku tej päťdesiat ročnej veľkej svobody. Bude sa pekne spievať a rečniť, dobre jesť a piť, aby každý občan uhorský vedel, že Uhorsko radovať a veseliť sa musí nad svojou blaženosťou. Kto nebude mať za čo jesť a piť, komu nebude sa chcieť spievať, ten nech si aspoň zahvízda na lačný žalúdok nad tou našou svobodou.

Všetko stvorenie v Uhorsku musí sa teda toho roku veseliť. Len to je prepodivné, že na sneme uhorskom práve teraz, pri pretrase krajinského rozpočtu, viac počuť žalosti, než radosti. Vyslanci opozície Apponyiho na oči vyhadzujú liberálnej vláde, že na miesto rozširovania občianskych práv, škrtenie a ubíjanie svobody napomáha. Nie teda „len ľudovi vyslanci“ ponosujú sa ustavične na tú našu svobodu, lež i sám od liberálov vychvaľovaný gróf Apponyi zahanbil na sneme pánov liberálov, keď teraz 25-ho februára na sneme povedal, že naša liberálna vláda uráža teraz zákony svobody, r. 1848. zabezpečenej.

A gróf Apponyi, tak tiež i ľudovi vyslanci nie bez pichiny obvyňujú liberálnu vládu, že dobrovoľne prestupuje a láme občianske práva, zákonmi z r. 1848. zabezpečené. Veď naša premúdra vláda jednoducho zhabať chce teraz svobodu *shromažďovania sa* a zvlášte svobodu *hlače*.

Vláda so svojim poslušným, liberálnym stádom veľmi naľakala sa teraz socialistov, pelešiacich medzi maďarským ľudom na Dolniakoch.

Páni liberáli ešte len nedávno smiali sa, keď im dakto o budúcich vzbúrach vyprával. Nechceli veriť, žeby medzi vlasteneckým maďarským ľudom možno bolo s úspechom rozširovať socializmus, neznajúci ani Boha, ani vlasti. No, čo neverili a nečakali, to stalo sa, a to ešte prv, než sa len myslelo.

V stoliaciach sabolčskej, zemplénskej, békéšskej a inde, medzi tým dobrým, predtým vždy vlasteneckým, maďarským ľudom také strašné vzbúry povstaly, že nútno bolo vojskom a žandarmi zaplaviť maďarské obce, ktoré, od socialistov pobúrené, nechcely poslúchať ani vrchnosti, ani kňaza, lež len čím skôr deliť si chcely pozemky a majetky bohatých statkárov alebo árendátorov. Stoliční úradníci, slúžnovci, notári, podžupani nevedeli si rady s pobúre-

ným ľudom. Oznamili teda vláde, že veru bezbožným socialistom podarilo sa maďarský ľud pobúriť tak, že pokoj možno uviesť iba vojskom a žandarmi.

Ešte i liberálni vyslanci, Rohonczy, gróf Andrassy a iní, výčitky robili vláde, že nestarala sa o roľnícky ľud, lebo maďarský ľud nebol by veril šudierom socialistom, keby bol videl, že nielen majetné triedy, lež i ľud ob-siahne svoje právo a spravodlivosť. I liberálne noviny ponosovať sa počaly na ten liberálny poriadok, ktorý už od 20 rokov nič nestaral sa o ľud, iba o volby. Slovom, v novinách a na sneme o ničom inšom nehovorilo sa teraz toľko, ako o nebezpečnom socialisme.

Naľakaná vláda nahliadla, že treba robiť poriadok s pobúrenými maďarskými obcami. Vždy len na Horniakoch, medzi Slovákmi hľadali a ňuchali buričov a nechceli ani uveriť, že na Dolniakoch, medzi bratmi Maďarmi dozreje ovocie bezbožného poburovania. Medzi Slovákmi vždy ňuchali „ľudových buričov“ a hľa, za chrptom v maďarských obciach vy-búšil požiar, podložený buričmi socialistami. Dávali pozor len na ľudové noviny, tieto fahali pred súd, a teraz zbadali, že nie noviny ľudovej strany, lež tlač zväčša židovských socialistov otráвила myseľ a srdco maďarských obiec.

Teraz už rýchlo a prenáhlelo prekaziť chcú ošklivú prácu buričov socialistov. Teraz už nielen vojskom obsypať musejí zbúrené maďarské obce, lež lapajú a chytajú peštianskych novinkárov socialistov a novinky ich od policajtov habať kázu. Keď v týchto novinkách socialistov najdu dačo poburujúceho, novinky hneď na pošte shabú a pisateľov ich pred súd postavia. Tlačiarne a príbytky udajných socialistov, ba i pokladnice a peniaze ich prekutávajú a násilno fotografovať dajú každého, kto zdá sa byť vodcom socialistov. Tieto fotografie (podobizne) rozpošlú po krajine, aby vrchnosti vedely, ako vyzerajú tváre socialistov a žeby takto buričov lapať mohli.

Každý uzná, že nepriateľov občianskeho poriadku treba neškodnými učiniť. I socialistom, čo nesvedomitým buričom treba na prsty klepnúť. Lenže vláda zabudla im predtým na prsty klepať a teraz od razu chce ich k poriadku naučiť. Nezbedné decko zavčasu treba priučať k moresu, nie až vtedy, keď zpúpný chalan vyrástol z neho. Iskrú treba zhasiť, nie čakať, kým celá strecha zblkne.

Nuž, ale liberálni hasiči tam hasili, kde

nehorelo. Vojskom, žandármi, vynechávaním voličov z popisu, podplácaním, korhellicou, oblakmi bodákov zacloniť chceli vychodiacu zornicu ľudovej strany, a za ten čas nehasili potajomne klejúci oheň bezbožného socializmu, ba ešte olej liali na tento oheň zákonom „bez-náboženstva.“

Teraz už, keď oheň vybúšil na streche, ľazko je hasiť. Nespokojný, pobúrený ľud ľazko je utíšiť šablou a bodákmi, tak jako i prázdny žalúdok nenasýti sa olovenými guľkami. Teraz vidia, že nie naši Slováci, lež bratia Maďari boli pobúrovaní. A to len tam, *kde niet privr-žencov ľudovej strany*. Maďarské okresy ľudovej strany nie sú pobúrené, držia sa náboženstva, uctia vrchnosti i zákony. Či teda ľudová strana *nebezpečná je krajine, keď úctu k vrchnostiam a zákonom odporúča*? Veru nebezpečná je krajina len tá strana, ktorá korhellicou, podplácaním nemravnosť rozširuje a hovälskym utláčaním práva a šliapaním zákona ľud dráži a rozhočuje. Dajť ľudu zákonné *právo a spravodlivosť*, p tom pôjde i bez podplácania zavami a nebude počúvať hlúpe táraniny socialistov.

Ličiť chcú už teraz nákazlivú chorobu socializmu; lenže jako? Hlavu odtínajú tomu kto stone na boľavé ruky. Utláčajú, habú poburujúce noviny socialistov, avšak spolu odľat' chcú hlavu všetkej svobody. Zničť chcú nielen noviny socialistov, lež i zákonom z r. 1848. zabezpečenú *svobodu tlače*. Prekaziť chcú nielen schôdzky socialistov, lež i všetko právo a svobodu zákonného *shromažďovania sa*.

Osvobodit' sa chcú nielen od socialistov, lež spolu i od každého, kto opováži sa písať alebo na shromaždení povedať pravdu. Hasit' chcú plameňom zachvátenú strechu, ale spolu utopit' chcú každého, kto s liberálnymi hasičmi nechce halaškovať. Nie zákonmi, lež jednoducho *nariadeniami* vlády chcú krajinu spravovať.

A predseda Uhorsko má vraj *konštitúciu*, snemovú sústavu, zákonnú svobodu, ktorú práve toho roku ideme oslavovať. Na čože nám je teda ten *drahý snem*, keď dľa ľubovôle jedného alebo druhého ministra spravovať sa má krajina? Keď nie zákon snemom vyneseny, lež *nariadenie* ministra má byť najvyšším pravidlom?

Na túto ľubovôľu vlády ponosoval sa i gróf Apponyi keď 25. f. br. rečnil o *svobode tlače* a o svobode *shromažďovania sa*. O socialistoch nechcel vyprávať, lebo terajšľa *väčšina* snemu uhorského „*nemá takého mravného základu!*“ žeby hodno bolo pred ňou vyprávať o vážnej otázke socializmu. Apponyi teda zase

mrštil liberálom do hlavy tie volcbné „skvelé víťazstvá!“ Väčšina snemu nemá „*mravného základu!*“ Tak riekol. A jako by i mala, keď sám liberál Rohonczy verejno riekol, že liberáli *tri milliony* stovili pri volbách, a že on sám *päť tisíc* dostal, bárs nemal kandidáta proti sebe. Troma millionmi zaopatrená väčšina všetko odhlasuje. Odhlasuje i to, že zákon XVIII. z r. 1848. o svobodnej tlače dovoľuje habať na pošte noviny a trestať pisateľa článku, bárs článok bol *vopred* shabaný a nebol uverejnený.

Zákon z r. 1848. *na vždy* odstránil *cen-súru*, t. j. *predbežné skúmanie novin*. Zákon tento hovorí v 1. § „*myšlienky svoje každý môže tlačou rozširovať*.“ Tento zákon svobodnej tlače je pýchou uhorskej svobody. Toho roku oslavovať ho ideme čo päťdesiat ročnú drahocennosť. A hľa, liberáli práve túto pamiatku svobody zasvätiť chcú zničením tlačovej svobody a práva shromažďovania sa. Čo zákon z r. 1848. *na vždy* odstránil, censúru totiž, to teraz chcú zase uviesť jednoduchým *nariadením* ministra, teda *bez opýtnia sa snemu*. Idú to robiť vraj len pre socialistov. Lenž: poznať vtáka po perí. Utláčit' chcú svobodu tlače, aby nik nemohol im pod nos kafať v novinách.

Ale preto radujme sa veselme sa, keď čo máme, najedzme sa ku oslave t. j. päťdesiat ročnej svobody!

— l.

POLITICKÉ CHÝRY.

Rakúsky državný sbor je na 21. marca svolaný cisarským nariadením.

Minister vnútra proti polským židom.

Minister vnútra prebežne 600 zl. poslal oz amujucemu úradu u Ruthenov k tomu cieľu sriaderenému, aby sa vovandrovaniu židov polských cesta zamedzila. Spolu i počet četnikov sa tam zväčšil.

Rakúsky ministerpredseda zaľakoval.

Rakúsky ministerpredseda barón G. Gutsch zaľakoval v mene celého ministerstva, čo Veľčenstvo pújal a grófa Fraňa Thuna obďaril svojou dôverou. G. G. Thun bol českým nristodržiteľom. Je tuný katolik, člen snemovne veľmožov, opravdi ý tajný radca Veľčenstva atď. Ešte je len 51 rokov starý. Katoľci, konservatívni (protiliberáli) a antisemiti veľmi sa t š a tejto zmene, lebo Gautsch s jedným okom i na liberálov zahľadal.

Kossuthisti a zednárstvo. Kossuthisti pozdravili krajinský snem taliansky z tej príležitosti, že 4. marca 50 rokov bolo tomu, že na základe revolučionarnom sriadila sa talianska zednárska ústava. Chudáci Taliani čakaju a pyt ja cheba, ale nie takých pozdravov.

Biskup a socialismus. Košický biskup, Sigismund Bubič tiež vystúpil v pastierskom liste proti socializmu. Že sa socializmus tak šíri, to pripisuje beznáboženstvu a liberalizmu. Oslovuje a oduševňuje svojich kňazov, aby boli dľa možnosti apoštolami státa sebe svereného a aby sa usilovne modlili za veriaciach, ktorí veľkým a mnohým pokušeniam a vábeniam sú teraz vystavení.

Slávnostná poklona a bpeštiansky kat. kruh. Na navrhovanie podpredsedy Pintéra uzavrel na válnom shromaždení bpeštiansky kat. kruh, že skvele bude sláviť pamiatku 1900 ročného jestvovania kresťanstva. Dobré by bolo, keby každý čitateľský a kath. kruh nasledoval tento príklad. Všet do tej doby je ešte vyše pol druhu roka, za ten čas k tej najskvelejšej slávnosti je kedy prichystať sa. Ukiažme, že ešte nenie vykoreněný katolícko-kresťanský duch; dokážme, že sme verní kresťanským zásadám a pápežovi, čo miestodržiteľovi Krista.

Dr. Ondro Maršovský otvorený list písal lendvajským voličom. Ostro čese v ňom tých, ktorí svoj hlas predali; verných prívřencov ale napomína, že by neklesali. Sediaci sami chceli složiť 1000 zlatoviek, aby bol petíciou napadnutý mandát žida Mand a. Maršovský ale odhovoriť ich, aby to tak nechali, pretože medzi terajšími politickými pomerami i tak by darmo očakávali od ospravedlňujúceho výboru snemu napravenie svojich krívd.

Antisemitismus v Rakúsku. Na dolňorakúskom provincialnom sneme 4. marca Schneider, Gregorig a ich prívřenci zadali súrny návrh, aby provincialny výbor, čím skorej predostrel volebný návrh zákonný, aby každý občan mal volebné právo, ktoré užívať povinnosťou jeho by bolo, podplacanie žalárom by sa trestalo, židia ale vytvoreni by mali byť z toho práva.

Kalvinská banka. Vždy len katolíkov obviňujú v tom, že vždy zo stanoviska náboženského jednú Život i é dokazuje. Ejhľa predpojatost a zavretost kalvinov. Damiik Szász, kalvinsky superintendent a bursový špekulant založil „Kalvinskú banku.“ Už i meno tej banky prezradzuje, že je ona vytlučne pre členov kalvinskej sekty založena.

Zednár Crispi je dobrý vták. Bývalý ministerpredseda taliansky Crispi dostal asi 50-tisíc zlatoviek od jedného priateľa, ktorý asi 1 million a 500 kráť tisíc zl. ukradol tej banke, ktorú spravoval, Crispi tiež bol oznámený súdu, že prijal z ukradených peňazí; súdna stolica ale odmrštila žalobu pod tou zádrapkou, že Crispi ten kusok čo ministerpredseda vydiedol, a preto len snem ho môže na otázku vziať. Jako noviny píšu, tohoto zednára oslobodí snem krajinský, v ktorom je ukrutne moc zednárov.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 2. marca.

Juraj Szerb obznamoval s vyslanci rozpočet ministerstva obrany. Ani jeden vyslanec ho neposlúchal. Ludák Fraňo Major žiadal mravnú výchovu pre vojakov. Oslovil ministra, aby hľadel, že by sa nezväčšoval počet vlast a kráľa nenávidiacich vojakov. Veľký mameluk barón Fehérváry zle podarený žart si spravil. Povedal, že on za dobrých bojovníkov a nie za kapucínov vychováva vojakov. A mameluci sa mu ešte aj zasmiali. Ba ešte aj to sa pýtal Majora, či sú aj medzi kapucínami neni socialisti? Rozpočet, o ktorom zo všetkých ľavičiarov len Major prehovoril, prijal sa, bárs nebolo viac vyslancov prítomné, než 86, a veď dľa zákona aspoň sto by ich malo byť. Po krátkej interpellácii ľudovej o pol dvanástej hodine už bolo po zasadnutí.

Zasadnutie 3. marca.

Započal sa pojednávať rozpočet ministerstva financií. Odporúčal ho nie veľmi zaujavo Ambro Neményi. Po ňom rečnil ludák Mőcy, dlhá a nápadno vtipná bola reč jeho. Žiadal od ministra, aby o peňažných záležitostach aspoň aký-taký pochop nadobudli si už žiaci vo školách, pretože to potrebujú v živote až veľmi. Po krátkej reči Polónyiho veľmi zaujavo rečnil ludák Fraňo Major. Na oči vyhodil liberalizmu, že veľmi plano zachádza s krajinou, zle gazduje. Aj financov pošparchal. Odpornú reč držal žid Max Arányi, ktorý zastával uistujúce spoločnosti, u ktorých je on prvým správcom a ročite len 80-tisíc korún hotového platu fahá. Všetci ľavičiaci oborili sa naňho. Zvlášte neodvisliak Viktor Pichler ho vyplatil kapitálne, ale len bez peňazí. — Po nedlhej, len z dakolkých poznámiek pozostávajúcej reči veľkého mameluka a ministra Lukáča, interpeloval Fraňo Kossuth, aby aj vláda pozdravila taliansku vládu, že len 50 rokov sú nešťastlivi bremä zednársko-liberálneho panovania znášať chudáci občania.

Zasadnutie 4. marca.

Fraňo Kossuth odôvodnil interpelláciu, dľa ktorej vláda by mala taliansku vládu pozdraviť, že zednársko-liberálna ústava päťdesiat ročné jubileum slavi. Kossuth povedal, že Maďarság je v priateľstve s Talianskom; taliansky kráľ je priateľ našo kráľa. — Bánffy neprijal návrh Kossuthov. Čo múdre vykonal tento kráľ. Na túto bezcieľnu dohadu neustanovil sa nikto zpo medzi ludákov. Národní (dosť smutno. Red.) s neodvisliakmi hlasovali. Preto ale z Kossuthových plánov nič nenie. Väčšina odmrštila jeho návrh. Po krátkej pvznámke veľkého mameluka a ministra Lukáča, hore stal národný vyslanec Fraňo Bolgár, ktorý výsadnú výminku prosí pre vinohrady. Prosí aj o to, aby aj ľavičiaci dostali právo merania liehových nápojov. Po krátkych rečach Olaya a Pichlera bránil minister svoje stanovisko. Pri odseku, ktorý vzťahuje sa na regulovanie rieky Ráby, zastával záujmy tarajších občanov Rakovský. Minister E. Daniel odpovedal na interpelláciu Molnára, že listonoši majú kedy v nedeľu na omšu ísť. Minister Erdélyi zas Zmeškálovi odpovedal, že ekzekutori kortešovali síce vo Vaíne, ale násilie a nátlak nečinili. Ale vraj i v tomto páde by ich on nemôhol potrestať, lež vec by preložil k trestnému súdu.

Zasadnutie 5. marca.

G. Polónyi odpovedel židovi Maxovi Arányimu na tú reč, v ktorej tento uistujúce spoločnosti zastával. On vraj neodpovedá na napádanie gšeftujúceho ablegáta. Preto ale objasní obchod uistujúcej spoločnosti, jakonáhle dostane z vidieku dáta. O regulovaní rieky Ráby prehovorili *Bolgár*, Iudák Fraňo *Major*, ktorý proti spôsobu požičky vystúpil. Veľký mameluk *Lukáč* zastával svoje jednanie, čo sa mamelukom veľmi páčilo. Potom zadal zákonný návrh o rozpočte krajinskom. Mameluckí referenti len na krátko ustávali svoje ústičká. — Neodvisliak A. *Komjátý* dokazoval, že krajina len také podujatie môže podporovať, na ktorých jej záleží, a ktoré aj jej prinášajú osov. Potom nasledovala tá interpellacia, ktorú minister Percel rozkázal predniesť *Gabrišovi Danielovi*, či je Szalavsky hodný i ďalej fšpánskej hodnosti? Nasledovalo zatvorené zasadnutie, v ktorom dvaja Tiszovia zastávali trenčiansko-prešporského hl. župana. Lavičiáci vykrikovali, že záležitosť Szalavského nepatrí do snemovne, lež pred svetský súd. Mameluci predsa v snemovni vyslancov chceli pomôcť na silu Szalavskému. Všetky tri lavičiacke strany opustily snemoveň, nechcejúc byť prítomné pri hlasovaní.

Zasadnutie 7. marca.

Gr. Alexander *Károlyi* ostro napádal vládu čo sa týče plavby na Dunaji. So železnou bránou ale spokojný je. Iudák Fraňo *Major* vyslovil sa, že v obchodníctve zvlášte na východné krajiny máme opierať sa. — Veľký mameluk a minister E. *Daniel* zastával seba a plavnicke spoločnosti, ktoré od krajiny podporu dostávajú. Dľa neho veľkej povahy je prístav Rjeki. Podrobné pojednávajú ostatných bodov veľmi chytrý šlo tak, že i koniec vzalo; na druhý deň zostalo len tretie čítanie tohoto rozpočtu.

Zasadnutie 8. marca.

Veľmi krátke zasadnutie bolo bez všetkého pojednávania a dohady. Rozličné výbory snemové sdelily vyslancom svoje zprávy. Rozpočet prijatý bol i v tretiom čítaní.

Vyzvanie medzinárodného výboru,

sriadeného v záujme slávnostnej poklony k Spasiteľu Pánu Ježišu Kristu koncom XIX a počiatkom XX. storočia konať sa majúcej.

... Dakolko výborných mužov usnieslo sa, že koniec XIX. storočia slávnostným a všeobecným vyjavením vždy by sa mal posvätiť. Tento úmysel z úplného srdca schvaľujeme. Pápež, Lev XIII.

Medzinárodný výbor, ktorý s odobrením Leva XIII. sa sriadil, obracia sa ku všetkým katolíkom sveta, aby v tele i v duši spojení vyjavili svoju vieru, lásku a obetivosť, a aby oduševňujúci príklad tento i na budúce pokolenie účinkoval.

Aby sa tieto vznešené udalosti pripravily a uskutočnily, výbor nasledovný rozmer navrhuje; lenže jemu podobný môže vypracovať sa dľa rázu rozličného národov a biskupství.

I. Prostriedky prípravy.

Vyjavenie slávnostnej poklony, čo vidomého znaku obnovenia kresťanskej viery, predovšetkým požaduje ochotné srdco a dušu.

Poznanie Pána Ježiša povzbudzuje k láske k nemu; do jeho služby vedie každého a povzbudzuje, aby všetky činy naše jeho božskému zákonu primerané byly.

Keď pozremo na tie urážky, ktorými ho XIX. storočie zarmútilo: nahliadneme potrebu a povinnosť smerenia.

A práve preto hlavné prostriedky prípravy následovné majú byť: hlásanie slova božieho, spoločné modlitby a púty.

1. Hlásanie slova božieho.

V týchto troch rokoch všade na výborný spôsob treba podporovať sväté missie a duchovné cvičenia.

Nezameškajme žiadnu príležitosť, Pána Ježiša Krista a dobirodzenia jeho v kázňach a prednáškach obznámiť, nech je to verejne, alebo privátne pred shromaždením a spolkami.

Vuahnime aj tlač do tejto služby.

2. Spoločné modlitby.

Behom týchto troch rokov v každom biskupstve treba konať bohoslužby a modlitby na spôsob a v čase, ktorý biskup má nariadiť, aby sme tak vyrodovali pre národy stálosť vo viere, pre cirkev a rímskeho pápeža; pre celé pokolenie ľudské ale pokoj a blaženosť.

Na tento úmysel pristúpme častejšie ku sv. prijímaniu, vyložme a klaňajme sa prev. Sviatosti Ošárnej.

Na tentože úmysel majú sa modliť aj rozličné spolky katolíckej vo svojom kruhu.

3. Púty.

Veľmi žiadame, aby k dokázaniu viery a horlivosti koncom XIX. storočia z jednotlivých biskupství a krajín k značnejším svätým stánkom čím viac pútnikov šlo: preto výbor všetkých katolíckych veriacich na tri všeobecné púty povoláva, v ktorých osobne, alebo v duchu môžu súčastiť sa.

1. V r. 1898. pôjde put do Lurdu, aby sme svoju prácu obetovali Nepoškvrnenej Panne a aby sme tú milosť obsiahli, že by sme — spojac svoje všetky sily — tým slávnostnejšie a naozaj pamätnejšie preukázali svoju vernosť a dvojnásobnú poklonu smerenia k Spasiteľovi.

Pamiatková vec (zlaté srdco), ktorú v tomto svätom stánku lurdskej Panne obetujeme, na veky bude dôkazom toho, že nadpoceta k prebl. Panne Marii vždy ťahá a otepluje veriace srdca a že ohľadom rázu, zvykov tak rozličné národy za ten istý ideál tak spojuje, akoby jednu rodinu tvorily, sta do cirkve patriacich bratov a sestry, sta deti jedného a toho istého rímskeho otca.

2. V r. 1899. pôjde pút do svätej zeme, aby srdca veriacich tým vrejšou láskou naplnily sa k Pánu Ježišu Kristu, klaňajúc sa mu v bethlehemskej jaskyni, nasledujúc ho až hore na Kalvariú.

Pamiatková vec (omšová základina na veky časov) bude založená svätá omša na večné veky v bethlehemskej kaplnke, aby sme tak Spasiteľa prosili:

a) za zachovanie viery a za rozšírenie tejže, zvlášte u rodín a u potomkov tých, ktorí k tejto základine prispeli;

b) za spojenie sa kacírov a odpadilcov s cirkvou;

3. V r. 1900: Pút do domu lauretánskeho, aby sme vyrodovali od lurdskej Panny stálu vytrvanlivosť v službe jej Syna, a aby prišiel čas, v ktorom celý okršlek vyznávať má vieru Pána Ježiša Krista.

Pamiatková vec pútu (drahocenná večitá lámpa, ktorá v lauretánskom dome bude horieť) obrazom

bude modlitieb každodenne k nebeskej kráľovnej konaných, aby skrze vernosť a poslušnosť k rímskému otcovi čím väčšia úcta a sláva vzdávala sa Pánu Spasiteľu Ježišu Kristu a osobe miestodržiteľa jeho.

II. Púty do Rímu v r. 1900—1901.

Nech každý do Rímu pospiecha! Z domu lauretánskeho, kde slovo telom učinené je, hybajme do Rímu, kde nesrúcateľný dom cirkve Ježiša Krista stojí.

Kto hatený bude, aspoň v duchu nech sa pripojí k pútnikom: vrelou túžebnosťou, kajúcnosťou, almužnou, modlitbou.

Všetci spievajme chválospev nášmu Pánu Ježišu Kristu v basilike luteránskej ku cti Spasiteľa vysvätenej a nad hrobom sv. Petra: obetujme seba a XX. storočie najsladšiemu Srdcu božskému, usilujme sa plnomocné odpustky obsiahnuť.

Nech každý pospiecha do Rímu dokažať svoju poslušnosť a prítulnosť k cirkvi a k pápežovi; tam pri prestole nech odovzdá každý svätopetrové haliere.

Konečne pojde púť ešte i do basiliky sv. Kríža.

III. Sväté slávnosti.

Okrem toho odporúča ešte výbor:

1. aby sa to zvláštnejším a slávnejším spôsobom stalo, aby tak slávnosť vyznania viery koncom XIX. storočia zvečnená bola i na budúce storočia. Pri vydržiavaní duchovných cvičení a pri výjave mimoriadnej kajúcnosti nech sa kríže postaví s následným nápisom: 1900 rokov.

Bohčlovek Pán Ježiš Kristus žije, panuje, rozkazuje. V každej farnosti, pri každom chráme by sa mal taký kríž postaviť;

2. aby v každom veľchráme, v každom farskom kostole čím slávnejšie vyložená bola k poklone prevelebná Sviatosť Oltárna behom 40 hodín od 30. dec. (večera) r. 1900. do rana 1. jan. r. 1901., v ktorom čase po odspievaní „Príď Duchu svätý“ požehnanie sa má udeliť;

3. aby v noc tie dve storočia spojujúcu veriaci čím vo väčšom počte hľadali v modlitbe k smereniu Boha za hriechy uplynutého stoločia a za pomoc božiu pre zavítať majúce storočie;

4. aby v tútože noc hlahol zvonov hlásal a oheň na vysokých vrchoch aby dokazoval poklonu a povďačnosť ľudského pokolenia k Spasiteľu, ktorý s fackou evanjeliumu prišiel osvietiť každú na svet prišlú dušu, navraciac jej nádej obsiahnutia večnej blaženosti.

IV. Rím, stred šte to poklony.

Stredište vyjaenia lásky a viery medzi XIX. a XX. storočím v Ríme bude Rím musí byť vzorom a obdivovania hodným príkladom pre celý okršlek zemský.

I. Sväté činy.

V Ríme veľké a zaujímavé obrady smerenia a vďakočinenia konajú sa, ktorých účastní všetci katolíci okršleku zemského budú.

V prvý deň r. 1901. všetci veriaci aspoň v duchu prítomní budú na prvej svätej omši, ktorú najprv v novom storočí pápež bude slúžiť s tým úmeleckým kalichom, ktorý mu duchovní i svetskí darujú čo obraz dokonalej jednoty, ktorá spojuje milliony a milliony veriacich s rímským otcem.

II. Pre miestodržiteľa Pána Ježiša.

Halier Petra je výjavom detskej lásky zvlášte v tomto veku sebeckosti a bohatstva. V druhej polovici

tohoto storočia naozaj zaujali sa ľudia za túto vec, čo veľmi chváľitebné je. Nech tedy tento skvelý príklad je jedným najutešenejším základom dejín 1900 rokov, ktorý k nasledovaniu povzbudzuje celé budúce storočie. V tomto roku, keď so všetkých strán sveta budú prichádzať zástupy pútnikov, vidzmeže ten utešený zjav, keď medzinárodný výbor odovzdá sobraté haliere Petra.

V r. 1901. vo sviatok troch kráľov bude zavretie, takrečeno zapečatenie slávnostnej poklony; vtedyže odovzdajú sa milodary slávnostnej poklony, ktoré medzinárodný výbor v mene celého kath. sveta odovzdá sv. Otcovi čo výjav viery, ktorá troch kráľov k Pánu Ježišovi k jaslam priviedla a ktorá tajemstvaplá duchovná je lebo Ježiša dnes tuhšie spojuje s nami, jako hockedy inokedy.

Do práce sa tedy, všetci!

Toto vzbudzujúce slovo znovu opätuje medzinárodný výbor. Jednotlivci, rodiny, obce, národy nech konajú poklonu láskavému Spasiteľu Ježišu Kristu. S dobrým príkladom po predku nech idú všetky kath. spolky celého sveta, každý svojim stanovám a cieľu primerano.

Ku príkladu:

Spolky milosrdenstva k vôli láske Pána Ježiša Krista nech väčšiej almužnej skytajú núdzným?

Spolky úmelectva nech sa usilujú v tomto ohlade vyvinúť kresťanské úmelectvo, ktoré aj pre tie spolky je prameňom časného pozhnanie a i večnej blaženosti.

Spolky dobrú tlač podporujúce nech rozširujú v čím väčšiej miere dobré spisy, časopisy, knihy.

Vedecké spolky nech usilujú sa vyvítiť dôkazy proti náboženstvu a božstvu Pána našeho Ježiša Krista namerené.

Slovom kto jako môže, nech dvíha ducha kresťanského; jeden perom, druhý slovom, tretí právom, štvrtý peňažnou podporou.

Hore sa tedy k práci! Ubiehajme sa v činení poklony nášmu Spasiteľu, — v rozširovaní úcty k jeho miestodržiteľovi.

Hore sa bratia!

V Ríme, vo februári r. 1898.

Medzinárodný výbor.

Kto číta, rozumej. Matth. 24.

Známo nám je, že v našom židovskozednárskom Maďarorságu je mnoho jako vo svetskom — civilnom — tak i v duchovnom stave filosemitov, t. j. takových ľudí, ktorí sú so židákami intimní pajtáši, so židákami sa bratrickujú, s nimi si tykajú, s nimi si pohárkami štrngajú, popíjajú, s nimi sa zabávajú, hrajú, židovské krčmy navštevujú, na židovské svadby, obriezky, hostiny, trakty chodievajú, židákov, židovky ku sebe na hostiny, na dištrakcie, zábavy povolávajú, jedným slovom so židákami to najintimnejšie obcovanie majú; ano, znám i takových panákov, i kňazov, ktorí židovkám ruky bozkávajú akurátne tak, jako

je ostrihomský kanoník Rossival v tohoročnom maďarskom „Herko Pátrovi“ 30. januára 1898. číslo 5 na stránke 5. vyobrazený. Tento liberál, renegát — jako ho brnenský „Hlas“ v čísle 25 str. 2. menuje — je vyobrazený shrbený, klobúk složený v ruke držiaci a židovke ruku bozkávajúci. Ohavný to otrok židovský! A takýchto hnusných, ohavných, podliackych otrokov židovských je u nás dosť a dosť. Všetkým takýmto hnusným, ohavným, podliackym otrokom židovským, či sú laici či kňazi, odporúčam ku čítaniu a rozjímaniu nasledujúce výroky sv. písma a sv. otcov cirkevných: Výroky sv. Pavla Apoštola o židoch tieto: „Ktorí Pána Ježiša zabili i prorokom i nám sa protivili a Bohu sa nelúbia a všetkým ľuďom sú odporní.“ I. Thess. 2: 15. „Lebo sú mnohí takí neposlúšní, márnomluvní a svodcovia zvlášte ktorí sú z obrizky, ktorí majú byť trestani, ktorí celé domy podvracajú, učiac, čo nesluší pre márný zisk.“ Tit. 1: 16. 11. Výroky sv. Jána Ev. „A rúhajú sa tebe“, t. j. Bohu Ježišu Kristu, „tí, ktorí sa pravia byť židia a nie sú, ale sú sberba satanášova“. Apok. 2: 9. A „aj dám zo sboru satanášovho tých, ktorí sa pravia byť židia a nie sú a klamú“. Apok. 3: 9.

Výroky sv. Otcov cirkevných o židoch. Sv. Jác Zlatoustý píše takto: „Musíme sa židov chrániť, jako všeobecnej nákazlivej morovej rany celého okršleku zeme, miesto aby sme s nimi obcovania mali, alebo sa s nimi zabávali“. S. Joannes Xtomus Orat. I. kap. 6. Výrok Tertuliana: „Jejich — totižto židov — ruky sú vždy nečisté, krvou prorokov a krvou Pána — t. j. Ježiša Krista colkom pokrúvené, poškrúbené po všetky veky“. Tert. de Oratione cap. 14. Výrok Eusebia: „Je to nespravodlivé a bezprávne, aby Vykúpenec Spasiteľa Ježiša Krista v porobe v otroctve mordárov, vrahov, prorokov a Pána upel, stonal“. Euseb. Lib. IV. kap. 27. A v porobe, otroctve týchto mordárov a vrahov prorokov a Pána upejú a stonajú dnes temer všetky riše, všetky zeme, všetky arijské kresťanské národy Európy. Je to hrozný, ale zaslúžený trest Boží. Nebolo treba emancipovať mordárov a vrahov prorokov a Pána; ale bolo sa ich treba chrániť, jako všeobecnej nákazlivej morovej rany celého okršleku, zeme. „Toleriren, und nicht emancipiren und recipiren!“ Môhol by som tu ešte mnohé iné týmto podobné výroky o židoch jak z písma sv. tak i z cirkevných Otcov sv. uviesť, ale myslím, že i tieto tu uvedené sú dosť. Myslím, že keby kresťanskí filosemít — či sú to civilného či duchovného — kňazského stavu, keby tito

otroci židovskí i len tieto hore uvedené výroky, písma sv. a sv. Otcov cirkevných pozorne čítali a o nich náležito, vážne rozjímali, není možno — jestli len iskričku lásky ku Pánu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi v srdci svojom chovajú — není možno, aby so židákmi tymito to najstaršími, najnebezpečnejšími, najuhlavnejšími nepriateľami Pána Ježiša Krista a jeho vs. cirkve také intimné pajašstvo udržiavali, s nimi tak intimne obcovali, ale by sa ich, jako všeobecnej nákazlivej morovej rany chránili. Ale čože! Otroci židovskí udusili už i posledniu iskričku lásky ku Pánu Ježišu Kristu a ku jeho sv. cirkvi v sožidovštenom srdci svojom; preto sú týmto otrokom milejší tí, „ktorí sa Bohu nelúbia a všetkým ľuďom sú odporní.“ Milejší sú im „tí svodcovia, ktorí celé domy podvracajú, učiac čo nesluší, pre márný zisk“ pre gšeft. Milejší sú im „tí zo sboru satanášovho, ktorí klamú.“ Milejšia im je „sberba satanášova“ t. j. židia, nežli Pán Ježiš Kristus a jeho sv. cirkev.

Naším filosemitom i laikom i kňazom, zvlášte ale kňazom odporúčam vrele pozorne čítať a vážne rozjímať i tie zákony, tie nariadenia, ktoré sv. Cirkev katolícka už dávno bola vydala ku svojim veriacim dietkam v príčine obcovania so židami. Sú tie zákony, nariadenia nasledujúce:

1. Židia nielen že nemajú mať žiadnych otrokov vo vlastnom smysle, alebo otrokyne (mancipia christiana;) ale židia nesmú používať kresťanov ani ku službám rodiny alebo domu: ani kresťania nemajú židom ani za mzdu služby preukazovať.

2. Zvlášte a prisne je zakázano, aby kresťanky slúžily u židov za dojky — kojné — a za pestúňky dietok židovských.

3. V nemoci nesmú volať kresťania žiadnych lekárov židovských, ani prijímať lieky židovskou rukou pripravené.

4. Celkom je kresťanom zakázané pod trestom excomunikácie t. j. vyobcovania z cirkvi v tomže dome so židami bydlieť, bývať.

5. Zvlášte dbať sa má o to, aby židia nezaujímali vo verejnom živote postavenia, v ktorých by mohli nad kresťanmi nadvládu vykonávať.

6. Tak tiež zakázané je kresťanom židovské svadby navštevovať a so židami hry provodzovať.

7. Kresťania nesmú židov na žiadny pád na hostiny zvať, rovne tak nesmú kresťania súc od židov na hostiny pozvani, hostiny židov navštevovať.

V apoštolských kanonoch (Apostolicae constitutiones) je i nasledujúce nariadenie, zákon:

„Jestli že biskup, alebo iný kňaz so židmi sa postí, alebo s nimi dni sviatočné drží, alebo od nich sviatočné dary k. p. nekvasený chlieb — maces — prijíma, taký biskup, taký kňaz nech je z biskupskej, kňazskej hodnosti složený; jestli je ale laik — svetský, civil — nech je z cirkvi vyobcovaný — excommunicatus.“

Toto sú tie nariadenia, tie zákony, ktoré kresťania zachovať majú v záležitosti obcovania so židmi. Tieto zákony majú i nyni platnosť, a budú mať platnosť povždy, jako to vysvitá z odpovedi slávnej pameti pápeža Pia IX. ktorú dal v tejto záležitosti haličskému episcopatu r. 1861. Ano tento slavný pápež Pius IX. rozkázal, aby tieto zákony od kňazov veriacim ohlašované boly, a že tieto zákony *od veriacich pod pokutou excommunicacie*, t. j. vyobcovania z cirkvi, *od kňazov ale pod trestom suspensie* t. j. zbavenia kňazského úradu zachovávané byť majú. Dľa tohoto rozkazu slávneho pápeža Pia IX. koľko katolíkov, laikov tu v tomto našom sožidovštenom sozedenárštenom Maďarorságu muselo by byť z cirkvi vyobcovano, a koľko kňazov suspendovano! Myslím, že málo, veľmi málo z laikov i kňazov by sa tu našlo, na ktorých by sa tieto tresty cirkevné vykonať nemusely: bo je tu veľmi málo i laikov i kňazov, ktorí by tie horespomenuté cirkevné nariadenia, zákony znali a zachovávali. A jakožeby tie zákony laici mohli znáť a zachovávať, keď im kňazi tie zákony nikdy ešte neohlasovali, ani teraz neohlašujú; naši kňazi boja sa židákov a jejich pajtášov zednárov, liberálnych tatárov, židovsko-zednárskej liberálnej vlády, preto „*mlčia jako psi nemí, ktorí nevedia štekáť.*“ Ba, vyznajme si to uprimne, mnohí kňazi zni sami nevedia, vlastne vedieť nechcejú o tých zákonoch, o tom pápežskom rozkaze slávneho Pia IX. To ich ale nevymlúva, neospravedlňuje, lebo táto jejich nevedomosť je zavinená a tak i trestu hodná. Nechcú vedieť o tých cirkevných zákonoch, o tom rozkaze slávneho pápeža Pia IX, a to preto, aby ich nemuseli jak oni, tak i veriaci zachovávať, aby si tým židákov a týchto pajtášov zednárov, liberálnych tatárov, židovsko-zednársku liberálnu vládu nerozhnevali, proti sebe nepopúdili, o jejich priazeň neprišli, a tým i nádej na červené pásiky, na zlaté retiazočky a krížiky, na kanonické, ba snád i biskupské hodnosti neutratili; lebo týmto otrokom židovsko-zednárskeho viacej záleži na priazni židovsko-zednárskej, na priazni liberálnych tatárov, na priazni hávedí, sberby satanášovej, nežli na nariadeniach, zákonoch cirkevných, rozkazoch pápežských. Ba áno, títo

otroci židovsko-zednárskeho viacej milujú židov, liberálnych tatárov, židovsko-zednársku vládu, viacej milujú sberbu satanášovu, nežli Pána Ježiša Krista a jeho svätú cirkev. Veď, keby milovali Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkev, tak zaiste nielen žeby tie zákony veriacim ohlašovali, ale i oni sami by tie zákony z pamäti nezpustili a ich verne, svedomite, neohrožene vždy a všade zachovávali. Keby milovali Pána Ježiša Krista a jeho svätú cirkev, „*chránili by sa židov, jako nákazlivej všeobecnej morovej rany celého okršleku zeme, miesto, aby s nimi obcovanie mali, alebo sa s nimi zapodievali*“ pajtášili.

Veď, kto opravdive miluje Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkev, ten sa ničoho nefaká, nestrachuje, trebárs by nad jeho hlavou i nebesá prašťaly a sa rúcaly a pod jeho nohama i zem sa borila, troskotala a ho pohltiť hrozila. Kto Pána Ježiša Krista a jeho svätú cirkev opravdive miluje, ten sa žiadneho prenasledovania, žiadnych trampotov, žiadnych múk nestrachuje, teší a raduje sa z toho, že je hoden pre Ježiša Krista a jeho svätú cirkev pohanenia trpeť. Kto Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkev opravdivo miluje, ten je povždy hotový za tohože Pána a Boha svojego Ježiša Krista a jeho sv. cirkev i život svoj položiť, krev svoju vycediť, smrť mučednícku podstúpiť. Ale otroci židovskí nemilujú Pána Ježiša Krista, ani jeho sv. cirkev, oni milujú satanáša a jeho cirkev. Na týchto otrokov židovskozednárskeho, na všelikú háved' a sberbu satanášovu padajú slová sv. Pavla apoštola: „Kto nemiluje Pána nášho Ježiša Krista, budíž prekliaty.“ I Korinth. 10 : 22.

Pán Ježiš Kristus sám bol prvý rozhodný antisemita. On chcel židov shromaždiť v jednotu viery, jako shromažďuje slepica kuriatka pod krýdla svoje; keď ale tvrdých šijov a neobrezaných srdc židia to nechceli, keď touto jeho neskonečnou láskou ním samým opovrhli, a ho za jeho nesčislne im preukazované dobrodenia ukrižovali, zavraždili, i Pán Ježiš ich zavrhnul a tým stal sa antisemitom. Pán Ježiš nie veľmi pochlebnými titulami traktoval židov, reknul im: vy plemeno jaštericie, vy synovia diabloví, vy hroby zbielené u vnítr plní kostí umrlých a všelikej nečistoty. A svojim učedníkom dával výstrahu pred nimi, aby sa ich varovali čo falošných prorokov, vlkov hltavých v ruchu ovčom, aby sa varovali kvasu farizejského, židovského, aby s nimi neobcovali, a tudiž, aby boli antisemiti.

(Dokončenie nasleduje.)

~~~~~

BESIEDNICA
K môjmu priateľovi Vilhelmovi . . K . .

Zlý osúd ma nútil byť vojakom,
dve jari, jak vtáčik v hájiku, žil som,
hajičok sa zeleňal každé jaro,
ale moje srdce sta v otroctve stálo.

Predsa — bár aj strašná vec to tam bola,
ktorú, keď rozvážim, hynie mi až vôľa,
plakal bych snáď, ako maličké dieťa, —
tie dve jari mi vždy sta slniečko svieta.

Drahý braček, tie dva roky presmutné,
teba večne pripútaly ver' ku mne!
Nie dva roky, lež môj život celý dám,
keď nebude len dvojročný tebe sám.

Ja viem dobre ó! čo je verný priateľ,
jakého som snáď nikde viac nenašiel;
ty si bol, ktorý so mnou vo veľkej biede
trápil sa, mňa tešil o čiernom chlebe.

S kúskom čiernym chleba, čo si ty mne dal,
vzbudil si v duši mojej večný zápal;
neni miesta, moci, ani čas taký,
ktorý by roztrhal sväzok náš svätý.

A jako niet miesta moci ani čas,
ktorý by snáď zničil sväzok krásny náš:
tak niet snáď na svete dvoch sídc takých,
ako ňadrá naše, ktoré sú jeden dych.

Nás osúd náš divý sem-tam často pral,
my sme mali tú hviezdu v každý príval;
a aj láska naša srdce jedine
horelo len vždycky k našej otčine.

A keď smútok, veľká žalosť a chmára,
čelo naše jednoduché zastala,
kto nás videl, pozor dával, viem dobre,
že nemyslel, že za vlastou žialime.

Keď zas potom v lepších časoch k pohárku
sadli sme si, zapili sme o bratku!
aj vtedy sme pili na zdar otčine,
tam vlasti zlých synov preklinali sme.

Daleko si o ďaleko drahý brat!
a však môžem vždy dôveru ešte mať,
že kedysi sa stretneme zas len raz,
obejmeme, pobožkáme sa v ten čas!

Boh náš žije, vie on všetko a vidí,
koľké sme spolu pretrpeli krivdy;
on žije a smiluje sa nad nami,
on nás prijme k sebe, nás neodstráni.

Ján Kempný.

OHÝRNÍK

† Fraňo Blaskovics, prešporský kanoník, najstarší kňaz ostrihømského arcibiskupstva zomrel v 87. roku veku svojho 4. marca.

† Michal Fandl, bývalý správca pastuchovskej fary zomrel 1. marca bežiacého roku v Hlohovci, Ešte bol len 27 rokov starý a päť rokov bol kňazom.

† Štefan Papesik, farár ternejsky v spišskom biskupstve. Ešte len 12 ročný kňaz a 37 ročný človek bol. V sviatosťach umierajúcich očistenú dušu 4. marca vypustil.

Jubiläum grófa a dra Ferdinanda Zichyho. V septembri b. roku bude tomu 50 rokov, že gr. a dr. F. Zichy stal sa doktorom filosofie.

Dobrý vták. Mäsiarsky tovaryš M. Kohn ukradol majstrovi Pavlovi Kohnovi 100 zl. Obidvaja pod istým k vyvolenému pokoloniu patria.

Milosť Ducha sv. V Palfe Karola Tauber a Eva Babo složily vyznanie viery katolíckej do rúk pápežského komorníka a farára Ernesta Forsteta. Obe boly predtým protestantky. — V Päťich kostoloch 18 ročný kalvin Jožko Pál opustil svoju vieru a navrátil sa do lona cirkve katolíckej. Rodičia a sestra jeho už od viac rokov učinili tento spasonosný krok.

Hospodársky potravný a úverkový spolk v Nemeckej L'upči prestal jestvovať, pretože nebolo takého, kto by ho bol mohol viesť. Kto by mal ešte dajakú požiadavku proti tomuto spolku, behom šiestich mesiacov nech spraví kroky, neskôr nevsímne sa žiaden nárok.

Pút do Rímu. Na pamiatku toho, že pápež Lew XIII. je 20 ročným hl. pastierom celemarcapla 60 ročným kňazom, povedie budapeštiansky kaplán G. Kőnig pút do Rímu. Pútnici pohnú sa 22-ho marca. Cena cesty: I. trieda: 180 zl.; II. trieda: 140 zl.; III. trieda 55 zl. — Prosíme čím skorej peniaze poslať správcovi a riaditeľovi pútu: Gustáv Kőnig (Bpešť, (I. Krisztina-város, r. k. plebania.)

Dobrý kvietok. Akýsi Poldi Iritzer (už i meno je čudné) jednatel peňazí od 32 chudobných ľudí je obžalovaný, že ich oklamal. Súdna stolica na dva mesiace poslala ho do chládku, ale nie prvý krát.

Potravný spolok. V Zborovej (v Šarišskej stolici) 11. marca bežiacého r. sa otvoril potravný spolok. Pozostáva zo 100 údov, ktorí majú 200 akcií — jedna akcia 10 zlatých. — Predstavení sú: predseda, notár, 2 kasíri, 2 zápisníci a 7 dozorcov. Viacej, než jeden rok pominul, nič sa nepodarilo v Zborove tento spolok uviesť; ale s pomocou Božiou a usilovnosťou nektých Zborovanov predsa sa len to podarilo. — V Zborove je tento Spolok veľmi potrebný: to už i z toho dosť vidno, keď do povahy vezmeme, že v Zborove je vyše 700 židov a majú 20 sklepov, z ktorých nielen zborovskí obyvatelia zlé veci kupovali, ale celý okres Makovica. — Teraz ale všetci títo sa obracajú ku potravnému spolku, a tam sa o svoje domáce veci postarajú, ktoré všetkým vyhovejú. Len Pán Boh požehnaj a zachovaj tento Spolok i na ďalej, aby mohol slúžiť vždycky všetkým tamajším obyvateľom k prospechu.

Judapešť čo židovské hniezdo. Isté deníky priniesly ten chýr, že by kráľovské knieža Otto do Judapešti mal prísť bývať. Dľa novin „Arad és Vidéke“ istá magnátka na dvornom bále pochválila ten vlastenecký úmysel kráľovského kniežata. Otto ale následovnú odpoveď dal: Ani myslieť! Ani mi len napadne v takom židovskom hniezde ubýdliť sa. (Keine Idee; es fällt mir garnicht ein, mich in so ein Juden Nest hinein zu setzen.)

V zime preplával Dunaj hulánsky nadporučník Rudolf Mozes pri Klosterneuburgu nedávno, keď voda nemala viac než 3 grády tepla. Tam je Dunaj 380 metrov široký; stalo sa to za 10 minút a síce vo vojenskom rúchu. Nadporučník neprechladol.

Židovský kvietok. Dulfí Schwach na to remeslo sa dal, že búril ľud; vrhnosť ho četníkmi vyprevadiť nechala domov, aby medzi Jordánmi prevádzal tie kúsky.

Gágor hlavnomestský. V r. 1896. vypilo sa 53 tisíc hektolitrov páleného a likeru; piva 325 tisíc hektolitrov, vína ale 270 tisíc hektolitrov. Potom nech dakto povie, že je v Judapešti bieda. Ale aj vidiecki korhelia sa tešia, že i v hlavnom meste sa nachádzajú priatelia zucky.

Nesvedomitý figliar. Žida Jakuba Weinmanna budapeštianska sedria odsúdila pre viacnásobné šalbírstvo na 14 mesiacov do väzenia.

Šváby bez viery. Abych zamedzil cestu nedorozumeniu, poznamenat musím, že pod Švábmi Nemcov rozumieme. V Balmaz-Novom-Meste štyridsať rodín so 200 členami oznámilo slúžnemu, aby ich od doby tohoto oznámenia za beznáboženských považoval. Oni vraj nechcú mať ani Boha, ani viery, ani cirkve, len tak budú žiť — dočasnosti a telu. Predtým patrili do lona kalvinskej sekty. Chudáci kalvíni, ktorí tak podporovali i so svojimi biskupmi tie cirkevnopolitické novoty, hynú, až celkom nevyhynú. Revisiu ešte nespomínajú, ale budú.

Zvieratská vražda. Mitru Rossian ešte vlni opustil Uhorsko a šiel do Rumunska bývať, kde v obci Orlos ubýdliť sa. Nedávno uvedený bol otec jeho, že v nočnú hodinu napadli jeho syna zbojníci odrali ho i so ženou, zabili, a len dieťa zostalo živé!

Zlodej exzekútor. V Ostrihome exzekútor Max Fürst behom dlhého času prevádzal svoje kúsky,

že inkasované peniaze neodovzdal na patričné miesto. Mestský radca nedozeral tak, ako by sa bolo patrilo, a zaiste túto spoliehavosť radci Hoffmana využítkoval ten dobrý kvietok, ktorý dľa mena súdiac nemal by vládnuť krstným listom.

Na socialistov prišiel rad. Najnovšie 9 tlačových pravôt zavesili socialistom na krky. Socialistov si predtým tak nevšímali, lež len ľudákov obracali; teraz keď už prihára liberalismu, tlačovými pravotami sa bráni. Lenže hlavný vodca žid dr. Várkonyi sedliakov stavá pred tlačovú porotu. Myslí si, čo figel, to groš.

Pána Jána Friedricha lekárniko to v Malackách oznam, ktorý v budúcom čísle príde, odporúčame do pozornosti cteným čitateľom.

Jozef Palka maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najlavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslúžim ochotne obratom pošty.

DOPISY.

Z PRUSKÉHO, 24. februara 1898.

Vážený pán Redaktor!

V nedeľu to bolo, — čo sme sa my farníci pruščanskí veľmi pohoršili na farárovi belešovskom; avšak „beda tým, ktorí Rozsievali pohoršenie!“ Počas predpoludňajších služieb božích náš veľazaslúžilý pán farár pruščanský otcovskou horlivosťou napomínal z kazateľnice svojich farníkov, aby hufne navštevovali tyto dni fašankové kostol a klaňali sa Bohu v prevelebnej sviatosti oltarnej. Milozvučné hlasy zvonov Pruščanských volaly nás po poludní na Litanie pod vyložením prev. sv. Oltarnej do chrámu nášho veľkolepého. Ľud hrnul sa hufne do chrámu a stalo sa, že aj pán farár bolešovský tiahnuť cestou od špárkasy v tom istom čase, ale nie v kruhu veriacich, lež v spoločnosti židov, (medzi ktorými bol katom notár lednický, najväčší nepriateľ farára levnického) — a netiahol do kostola, lež do krčmy vedľa kostola ležiacej s bibliou 32 obrázkovou vo vaku; tiahol ta s takou radosťou, jako my do chrámu Pána. My aby sme sa tam klaňali Bohu — on aby sa tam v krčme klaňal mammonu a prednášku držal židom z biblie 32 obrázkovej. Teraz mi povedzte, nemali sme príčinu sa pohoršiť? A toto je ten pán farár Janko z Okoličného, o ktorom Ďurko Kubíny, ablegát z milosti židov, sa mal vysloviť, že je on najvzdelanejší kňaz hej široko a ďaleko. Ďuro súdil po sebe. Však vieme, že pán farár z Bolešova od toho času, čo zo školy vyšiel, nič nečítal, nič sa neučil; lebo ponevác krátkozraký, musel si oči šanovať. A predsa všade mu očiam dýra škodí, len pri kartách v krčme pruščianskej nie. Že vraj krátkozraký a karty aj po tme pozná! On aj kríva; dostal krivačku počas volieb, preto nemohol ísť na Havlička hlasovať; (ale organistu po-

slal hlasovať — lež za liberála). Na bankety do Puchova, do Trenčína sa dá zaviesť na koči, k tomu nôh netreba, ba od radosti, že môže byť vo spoločnosti seberovných, zabudne na nohy, jako zabudol aj na svoj cedák v Trenčíne, keď sa má karty hrať, prestane byť krátkozraký; keď sa šimfuje na farára prvší v Bohuniciach počuje na obe uši. Všetky bolesti predstavajú v spoločnosti liberálov v nádeji na infulu. Najlepšie sa cíti ale v Bohuniciach u Ďura ablegáta. Tento pán ablegát musí byť čosi rozlobený — tuším mu zas farár pruščanský nedá pokoja — keď sa začína hniezdíť na sneme. Ďakujeme pánu veľkomož. Jurišovi, že ho zavrátil jako školského chlapca, keď mu skákal do reči zo zlosti, aby ho konfundoval a zo závidosti, že on slova preriest tam nevie! „Nech netárajú, lebo oni tomu nerozumejú“, tak ho zavrátil náš p. veľk. Juriss Ďura. Bol by už čas veru, keby Kubínyi aspoň jednu reč povedal vo sneme; čo sa vlečie, neutečie! On dá potom tú reč doista vytlačiť, jako pán minister Darányi svoju, a bude ju rozdávať v bohunickej škole deťom za odmenu a to sice tým, ktoré budú vedieť najlepšie šimfovať na farára pruščianskeho. No, na teraz dost. S Bohom! *Mičuda.*

HRACHOVIŠTE, 28. febr. 1898.

Velactená Redakcia!

My kostol opustený ošarpaný máme na vrchu, práve údovia svätého ruženca kúpili doňho jeden utesený luster. Požehnaj Boh mužov tých, ktorí zvláštne sa ramáhali ruženec svätý do života uviesť, lebo jedine tomuto spolku môžeme ďakovať, že ľud náš z chrámu božieho prestal zrovna do krčmy chodiť.

Že by u nás ľudová strana výborne bola sriadená, o tom my občania najmien vieme, ba i pohyb katolicizmu je u nás na veľmi nízkom stupni, lebo medzi katolíkmi je veľmi malá svornosť, nie tak, ako medzi evanjelikmi, ktorí pospolu držia, ako refaz. Že sa katolíci dobre snášajú s evanjelikmi, na to jedine to možno povedať, že každé hrable k sebe hrabú. Ale že by evanjelíci inavštevovali kázne nášho duchovného, nuž to je ver práve naopak, lebo katolíci chodia očúvať pohrabné kázne ev. p. farára.

Že nemáme čitateľského, ani potravného spolku, nuž tomu je jediná príčina ľahkomyselnosť nášho ľudu.

Už viac krát sme chceli zariadiť čitateľský spolok, nektorí by aj radi čítali novinky, keď by im taketo vydavateľa zdarma posielali.

Keď by sme čitateľský spolek mali, tak pre tento by sme museli miestnosť u žida hľadať, lebo do školy náš ľud ani na cirkevnú poradu nelubi chodiť, ku ktorej príležitosti musíme ľud s ulice svolávať, ale i vtedy sa najprv každý opýta „čo nám dajú.“ Práve tak by náš ľud chodil i včelarské prednášky počúvať, ale za medové pálené. Potravný spolok sme tiež chceli zariadiť, keď by sa zpomedzi nás bolo sto údov takých našlo, ktorí by účastiny boli pobrali jednu za desať zlatoviek. Žiaľ Bohu nebolo nás ani 30.

Preto ale potravný spolok je v obci našej, ale len pre ženičky u starej židovky. Účastiny spolku sú: uzlík múky, alebo zbožia, vajíčko, obyčajne ale pradienka, začo im stará baba trocha sladkého, alebo klapiek zavdá. Tento rok ale i tento spolok klesá.

Úverkový spolok by sme na každý pád boli si zariadiť, ale „Gazdovský spolok nitrianskej stolice“

nás zaviedol, lebo dôverník spolku v minulom roku 7-ho decembra na určitý deň nedošiel; shromaždený ľud oklamáný musel sa rozísť.

Ano, náš ľud je v chudobe svojej blažený, veď i ošipaný sa v barine dobre cíti, ale keď by sa náš ľud prebudil, mali by sme aj čitateľský spolok, ba i potravný i úverkový tiež.

Dokúď nám štát neodebral hory, ľud si choval ovečky, teraz už ale biedny náš ľud ani šustia si nesmie ísť nabráť, kdežto v predošlých rokoch niektorí i z tohto dobrý gšet mali. Utíkali sme sa o šustie k ministerstvu, ale stolica nás odpravila.

To právo ale ešte predsa máme, že si môžeme ísť do hory zahvízdať a húb nasberať. *Včelár.*

ČERENANY, 28. febr. r. 1898.

Vážení pán Redaktor!

My tu čerenianski občania a kresťania zamýšľame postaviť novú školu čisto kresťanskú, ale veľmi sa zle cítime, ponevác v našej obecnej kasse usporeného krajciara neni, lebo sme v jaseň pokrývali dom Pána, tento nás asi 600 zl. stál, potom dali sme robiť zvon, ktorí už vyše 50 rokov stál roštiepený, nebolo žiadneho človeka, čo by ho bol dal volakedy spraviť, ten nás bude asi 150 zlatých stáť, po tretie rozkázali sme si kamenný pomník križ robiť na cintoríne, ktorého už od dvadsať rokov nemáme, ten nás bude 120 zlatých stáť.

Teraz ale zamýšľame stavať budovu školskú, my sami kresťania, to nás bude, myslím, najmenej 1000 zl. stáť; toto sú so všetkým zaopatrením veľké útraty, ktoré obnášajú 1870 zl., ktoré nám biednym občanom prichádza za dva roky složiť; túto podporu nám už na školu chceli dať pri volbách páni liberáli, jestli chceme mať štátnu školu, hneď nám chceli na ňu 500 zlatých dať, ale nechcel dikto podľa ich nôty tancovať, tak škola sa sama nechcela postaviť, ale ďakujeme pekne pánom liberálom za jejich podporu, lebo ju nikdy od nich nedostaneme preto, že sme štátnu školu odopreli, bár jako chudobne sa budeme na katolícku skladať, predsa liberálnej školy nechceme, lebo u nás liberálnych voličov neni.

Náš pán farár oslánsky sa nechce starať o ľudových kresťanov. *N. K.*

Z NÁMESTOVA (Oravská st.)

Vážna Redakcia!

Kto len jedným okom na beh terajšieho sveta pohliadne, nad všetku pochybnosť na tú smutnú zkusenosť prísť musí, že spoločenstvo ľudské je nad mieru choré v duševnom ohľade, že nevera, nemravnosť: tieto dve morové rany sa už skoro celého tela spoločnosti ľudskej ujaly, a svojou nákazlivosťou už nejedného úda jak časne tak i duchovne zničily, a — čo je patrné — i ustavične ničia. Bezúzdnosť, smyselnosť, baženie a dychtivosť za rozkošami a bohatstvom, — aby som slovami sv. Jána apoštola hovoril: — žiadost' tela, žiadost' očí a pýcha života sa vo všetkých vrstvách pokolenia ľudského zahniezdily, hlboké korene púšťajú, — a čo je najsmutnejšie a nepodvratné k tvrdeniu, — bohatou žatvou nezbedných skutkov sa honosia. Predovšetkým ale v čase fašiankovom vyšspomenuté neprávosti hrdopyšne si

kráčajú, a skoro celý svet zaplavujú. Ľudia — zabudnúť na svoju vysokú hodnotu — krkolomne sa do náručia jejich oddávajú, a ani nezbadajú, že sa týchže už huževnato pridržajú, a z jejich osidiel nie tak ľahkým spôsobom vymaniť sa môžu. Mnohí ľudia v dňoch týchto, ostatných fašiankových tak žijú, jakoby ani Boha ani duše, ani pekla nebolo; domnievajú sa, že, keď sú ostatné fašanky, všetko je, — teda i hriech — dovolené. A veru aj v týchto dňoch máme toho istého Boha, ktorého i vo Veľký Piatok; tie isté prikázania Božie i teraz nás tak viažu, jako inokedy; ohromné brány pekelné sú práve tak otvorené, jako inokedy. Len diabol pokúša viacej, jako inokedy, a síce takým spôsobom, že v pokrme, nápoji a predovšetkým v tanci rozdáva svoj trojnásobný, smrť duševnú zapríčiňujúci jed. Lež nie všetci ľudia tak žijú. Máme toho príklad na obyvateľoch tunajších katolíkoch, ktorí z najväčšej čiastky neodali sa v dňoch tých diablu zasvätených, do náručia tela, sveta a diabla, ale podľa výpovede sv. Pavla Apoštola: „odvrhli skutky temnosti, a obliekli sa do zbroja svetla. Jako vo dne poctive chodili, nie v hodovaní a opilstvách, nie v smylstvách a chlipnosťach, nie v svade a závistí: ale obliekli sa v Pána Ježiša Krista.“ — Od pár rokov je vo farnosti tejto neunávnou horlivosťou dôst. pána farára Jozefa Hoblíka zavedená štyridsať hodínková pobožnosť, z toho cieľu aby z príležitosti dňoch ostatných fašiankových sotrvávajúci veriaci v teže pobožnosti za dost učinili, a jakú-takú náhradu urobili sviatostnému Pánu Ježišovi za tie krivdy, s ktorými Ho nezbedníci v dňoch tých nad mieru obrážajú. Pobožnosť táto za tri dni sa vydržovala v chráme našom. Zástup kresťanský húfom sa valil v dňoch týchto do chrámu božieho, aby poklonu svojej najhlbšej úcty a lásky vzdal Ježišu Kristu v Sviatosti Oltárnej prítomnému a na tabernákulume (svätostánku) ku verejnej poklone v monštrancii vystavenej. — Ze by pobožnosť veriacich farnosti našej tým vrúcnejšou, a úprimnejšou bola, nepočetni (do 300) pristúpili ku sv. sviatostiam pokánia a prijmania, že by tak čistejším a oddanejším srdcom mohli sa zaľúbiť pri poklone svojej Ježišovi, Spasiteľu našiemu. Človek musel sa pozdvihnúť na duchu, keď videl niektorých ľudí skoro celý deň v chráme Božom pri Kristu Ježišovi bydliačich, a chválu Jemu prospievajúcich.

Predovšetkým veľký dôjem spôsobilo na človeka vykonávanie Križovej cesty, ktorú veriaci každodenne za tie tri dni v najhlbšej pokore odbavovali. Lež nie len z farnosti našej prichádzali kresťania na pobožnosť túto, ale i zo susedných farností z Lokce, Bobrova, ktorú neunávnou, obtížnosťou a nesnáde nepoznajúcu ochotnosť len obdivovať musíme. Pobožnosť táto sa s Te Deum-om v utorok večer završila, pri ktorej slávnosti — načím podotknúť — i z ďalekých obcí nepočetni kresťania-katolíci, nezajúci nehody času sa shromaždili, a svoje unovanie za obetu Bohu svojemu vzdali. Sláva a chvála predovšetkým dôst. pánu farárovi miestnemu, ktorý s takou apoštolskou horlivosťou sverenú stado svoje k Bohu vedie, ale chála aj veriacim našim, ktorí sa len tak jeden pred druhým v pobožnosti svojej pretekali. — Nechcem pochlebovať vyšspomenutým, to je ďaleko odomňa! ale so slovami mojimi pozdvihnúť ich chcem a oduševniť ku ďalšiemu vytrvaníu a postúpeníu v nábožnosti a horlivosti jejich.

Lebo uznanlivosť veru často človeka ešte inakšie pozdvihuje a oduševňuje, aby z cesty svojej počest-

nej sa nevrátil, ale ďalej neohrožene pokračoval. Dokázaly sa teda vo farnosti našej slová Krista Pána: „Tak nech svietia svetlá vaše, aby videli skutky vaše ľudia, a vebili Otca, ktorý je v nebesách!“ Keby tak v každej farnosti sa dialo, veru že spatrili by sme premenenia spoločnosti ľudskej vo všetkom ohľade, veru že zaiste diabol nemal by toľkú žatvu, jakú on vo svojich sviatkoch máva. Hore vaše srdcia!

Tono.

V STARGARDE (Pom.) 12. marca 1898.

Velactená Redakcia!

Z trenčianskej drahí bratia málo vedia o svojom domovisku, lebo sú ďaleko po svete vzdialení chlieb vyhľadávať. Zle mi padne očúvať, čo ti naše ženy robia, to ani opísať nemôžem, srdco ma boli, jakého hriechu sa ty naše ženy dopušťajú. Keď jej muž pošle peniaze na domajšiu potrebu, ona to nevikoná, ale ide do Bytče a tam si nakúpi za ne drahých šiat a potom sa vyoblieka, aby sa mohla lepšie zaľúbiť cudzím chlapom, nepomyslí si, že má muža v ďalekom svete, že sa o ňu tam stará. Ba aj zapre muža že ona, nemá žiadneho muža, že je slobodná nevezme si ani čepec na hlavu, aby ju nepoznali, že je vydatá. Aj v robotný deň najde si príležitosť do Bytče ísť.

Lenže sami chlapi sú tomu na príčine nerozpúšťajte si svoje ženy, a keď im dáte peniaze, nech vám vydajú počty s peňazí. Pán Boh pre jedného aj mnohých tresce so suchým aj mokré shorí, chráňme sa tedy hriechov.

Tak jesto s nami, drahí kamarátia, potom keď ten verný muž dostane tú novinu do uší, nejeden si život vezme. S tým zostávam váš rodák Horno-Trenčan. S Bohom.

H. P.

ILLAVA, 3. marca 1898.

Velactená Redakcia!

Jurko Kubínyi náš pán, vyslanec a zakladateľ „Oprav-divého Kresťana, jako počúvame, po dvakrát zas napínal svoje rečnícke sily. A síce: keď Zmeškal ľudový to vyslanec interpelloval ministra poťažne na varinskú volbu, Jurko si pokyvoval. Zmeškal hñ.d upozornil Jurka, aby sa neusmieval, ale radnej hovoril, že hotový je jeho reč vyslyšať. Na to náš pán vyslanec zostal ticho, jako ryba vo vode, a prestal pokyvovať, — k čomu jako sa zdá, veľmi rozumel!

Keď Juriss rečnil, Juko zas sa zamiešal dvoma slovami do reči Jurissa, ale tento mu odvetil: aby sa nemiešal do takej veci, o ktorej ani pochopu nemá, a náš Jurko hneď zostal ticho.

Ja, dnrmo je. Jurko nedostane nás ani rečmi, — ktorých slabosť i ten najjednoduchší človek vidí, ani „Oprav-divým Kresťanom“, ktorého vzdor nášmu us'avičnému nazpiatok posielaniu, nám predsa len milostive doposielajú. Takto, nemohúc sa „Oprav-divého“ zbaviť, čo s ním robí? No nič to za to. Našli sme prostriedok jeho upotrebenia! Hovorila, že papier je výborný ochranný prostriedok oproti zime, ktorá — práve vo včulajšom zimnom čase nadovšetko nohám je potrebná, teda „Oprav-divého“ dávame si do čižiem, alebo dobre nám padne, keď kedy-tedy máme do čoho si zapakovať kúsok tvaroha. Ale čítať ho niky nečítame! Klkokoľvek sa rozšírenia namahá náš Jurko!

POBEDIM, 8. marca 1898.

Vážený pán Redaktor!

S veľkou bojzivosťou sa opovažujem chytiť pero do ruky, pretože som vám už viac ráz písal, a neuvěřili ste mi dopis. Ale pretože ma kresťanská povinnosť k tomu viaže, preto som si zaumienil čo-to sdeliť vám.

Mali sme voľbu na obecného rychtára 18. februára. Chvála Bohu voľba poriadne vypálila, lebo sme si vyvolili poriadneho a svedomitého ľudáka. Michal Melicher sa volá. Nado všetko to je dobre každému, keď takého hajníka shodia so služby, ktorý už 19. rokov hajil viac žida a jeho pálenku, ako role.

Počujte, keby takých, ako ten hajník, moc bolo, vtedy by mal čert a žid účasť veľkú. Chvála a sláva tomu, kto ho shodil s hájnickej služby. Do včulku sme mali jeden šenk; včul ale máme dve krčmy. Je to škandál, keď na hody jednúc nemal komu šenkovať jeden smradúch; včul ale vo fašanky bolo moc aj ušpaných. Je to strach, keď boly viac preplnené krčmy, kde nič dobrého sa nenaučí človek, ako katolícky kruh.

Lež držíme spolu, žime v svornosti. Majme svätý pokoj a nekukajme na dno zuzky. A. K.

Vyobrazenie.

V obci Oberammergau každých desať rokov jeden krát sa predstavuje umučenie Pána Ježiša Krista. Tamajší jednoduchí občania s úmeleckou dokonalosťou predstavujú jednotlivé čiastky umučenia Vykupiteľa. Zďaleka chodia ľudia tú hru obdivovať. Obraz terajšieho čísla predstavuje ctenému čitateľovi Krista kríž nesúceho.

Prosté a figliarske nápady.

Súsed: Čo vy tak hľadíte do tých novín, div vám oči nevyskočia?

Oslovený: Nuž prezerám smrtné pády, snáď podarilo sa dakomu z mojích veriteľov zomrieť.

Žena: To je hrozné, zas si z krčmy prišiel?!
Muž: No a či to chceš, abych tam zostal?

Navštívená: Pán lekár, však ste vy nepriateľ manželského stavu.

Lekár: Oh nie, ja ale preto sa nežením, abych — nestal sa tým.

Hanbi sa, muž, zas si opilý prišiel domov.
Oh nemá pravdu, Kačo, ja som neprišiel opilý, lebo ma doniesli.

Kaprál: Čuješ, ty Kohn, nevypuč to brucho tak veľmi, jako keby na svete nebolo viac Kohnov.

Professor: Či vy nevíete, že ma na ulici pozdravíť máte?

Žiak: Prosím, ja som krátkozraký.
Professor: No vtedy ste mali bližšie prísť.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Všetkých ct. predplatiteľov prosíme, aby ráčili čím skorej svoju dlžobu vyrovnať, pretože im ináč už od najbližšieho čísla nebude Kresťan chodiť.
Vydavateľstvo.

Žilina. Ja bych vám môhol také listy ukiazať, v ktorých vašej mienke celkom protivné náhlady stoja. Nenie ten, aby sa páčil všem. Aj to sa hovorí: že, „komu hus, komu prasa; komu pečená kľbása.“ Čo sa vašeho maďarsky uvedeného príslovia týče, na to len to vám odpovedám, že ja som nebehal za Kresťanom; aj bez redaktorstva bych vyžil. V jan. r. 1897. navzdor prosieb som ho opustil. Ani teraz som neni príslušou viazaný k nemu. Na čo bych sa chvátil, alebo zastával, tolko ale môžem vám verejne pošeptať, že v tom čase, v ktorom som nebol pri Kresťanovi (10 mesiacov), ztratil on vyše 4000 predplatiteľov. Ináč s Bohom; Pán Boh s nami, zlé preč! — *Ján Žilinský.* Naozaj neunavná je vaša usilovnosť. Dia možnosti a okolností usilujem sa žiadosti každého vyhovieť. Srdečné vďaky a úprimný pozdrav. — *Chalan. Bánovce.* Vidieť, že dobré zuby máte, lebo ináč by ste nemohli s nimi tak sekať proti krivonosým. — *Géza. Budapešť.* Nebojte sa, ani v tom najhoršom páde vás neobesia, ba ani len nezavrú. Dobre vieme, že už všetko máte v hlave, a tak nemusíte mať v pate. — *Loptoš v Krušovcach.* Veru aj tu sa hovorí, že váš pán farár za kapitulu ostrihomského by sa mal dostať. — *Višňové.* To vám uverím, že vás to mrzí, že ešte ďaleko sú višne. Preto ale neodhadzujte sa od toho, čo ste spomenuli. — *Zákopčie. Kuvik.* Vaše riadky také boly, jako by vám motolice šibrinkovaly v modzgoch. — *Lopašov. P.* Tj vám nezadakuju. Vy ale nič si nerobte z toho. Čudujem sa, že vaše oko tak škúli na každého, kto kosáku podobný nos má; z našich riadkov ste mohli presvedčiť sa, že my ich radi máme!?! — *Harasti.* No jako sa vám voďí; či vám ešte neotrčila päty tá choroba? Slovák je tvrdej prírody, zatiaľ žije . . . , zakiaľ . . . nezomre. — *J. Žilinský.* „Smer pohanský“ uverejníme v kalendári. Ten článok kapitálne sa podaril. — *Trenčín.* Prečo sdeľujeme návraty? Ja myslím, že každému katolíkovi záleží na tom, čo a jako sa šíri naša viera? Z Jozefova toho roku len jeden návrat bol uverejnený, hars sme ich viacej mali. Preháňaf nenie vec múdra! — *Jožko Chrapuň v Brne.* My sami by sme sa tešili tomu. U vás to ináč vyzerá. Najlepšie je, nehľadeť na ľavo, na pravo, lež len pred nohy, čili plniť povinnosť a o iné netreba starať sa. — *Čerentany.* Sdeľte to. čo ste nám písali, ale všetko sdeľte p. dekanovi, keď k tomuto máte dôveru, a ten nech maďarsky napíše prosbu na pp. biskupov a na ľudovú pisáreň. Ťažké sú naše časy!

Vrele prosí ne ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krešťan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej, direkcii. Ved to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ozoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslnie

Knižná polica.

Pašie na kvetnú nedeľu a veľký piatok. Znamenitá kniha s notami, pre panov organistov a choralistov. Cena broš. výtisku 40 kr., viazaného v plátne 60 krajciarov. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.** 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliášom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

Budapešťianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 12.65—13.55. — Od Pešti 12.60—13.50. — Zadunajské 12.70—13.55.

Raz 8.85—9.00.

Jačmeň na krmenie 6.50—6.80. — Do pálenice 6.50—7.80. — Na pivo 8—9.50.

Oves 6.70—7.00.

Kukurica 5.25—5.40.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.00	19.70	19.50	19.20	18.90	18.50	18.20	16.60
			7½	8			
			14.00	8.40			

Otruby fajnové 4.70, grobovité 4.60.

3. **Strovy.** Veľká biela fizula 6.75. — Malá 7.50. Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.50. Konopné semä 7.25—7.50.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 38—45 zl. Staré semä 34—38 zl. — Lucerna 40—50 zl. — Baltacim 13.—13.50. — Muhar 5.75—6 zl. Ladník 6—6.25.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 49—51 zl. Staré, 1 pár 400—500 kilov 47—49 zl.

7. **Telce.** Živé 40—46 kr. kilo. Sekané mäso

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 57—59 zl. — Bielotabuľová 53—55 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 58—59 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terey 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

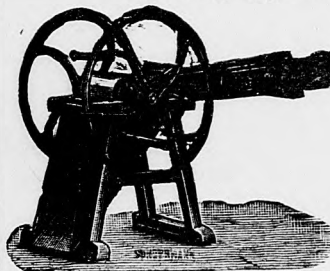
11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.80—2.30 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.60 kr.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žetúre, sečkovice, mlátačky, rajtäre, triery, rozsievачky, srotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluchy a brány, amer. hrable, mašiny na lámánie stromovej kóry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Lunge u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Knöterich (Polygonum avic.) ist ein vorzügliches Hausmittel bei allen Erkrankungen der Luftwege. Dieses durch seine wirksamen Eigenschaften bekannte Kraut gedeiht in einzelnen Districten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 1 Meter erreicht, nicht zu verwechseln mit dem in Deutschland wachsenden Knöterich. Wer daher an *Phtisis, Luftröhren- (Bronchial-)Katarrh, Lungenspitzen-Affektionen, Kehlkopfentzündung, Asthma, Athemnoth, Brustbeklemmung, Husten, Heiserkeit, Bluthusten* etc. etc. leidet, namentlich aber derjenige, welcher den Keim zur *Lungenschwindsucht* bis sich vermutet, verlange u. bereite sich den Absud dieses Kräuterthees, welcher in 10 Packeten à 1 Gulden bei **Ernst Weidemann, Liebenburg a. Harz**, erhalten ist. Brochuren mit ärztlichen Aeusserungen und Attesten gratis.

Omladí

a predíži život

chýrečný opravdove znova obnovený, pod č. 50703. zákonite chránený elektricko-magnetický Volta-kříž. — Číslo nachodí sa na križi ale aj na obálke. Pri tých, ktorí stále nosia Volta-kříž, obeh krvi a ústrojnosť nervov riadne účinkuje, chuť k jedlu oživie a istý príjemný cit opanuje človeka. V telesnej ako aj duševnej sile vzmohne a tento blahý a príjemný pocit predíži mnohých ľudí život, ktorý je tak krátky. Každému slabému nemôže sa dosť radiť, aby stále nosil Volta-kříž: utúži si čuvy, občerství si krv a na celom svete je uznaný za liek oproti nasledujúcim neduhom: Proti lánke a reume, neuralgii, sládosťi nervov, nesennosti, studeným nohám a rukám, hypozhondrii (zadumčivosť), bleďačke, náduchu, zmeraveniu, krčom, kožným nemociam, zlatej žile, žalúdočným neduhom, influenzi, kašľu, ušaniu v ušach, boleniu hlavy a zubov atď.

Opravdivý, znova obnovený č. 50703. a 50704. zákonite chránený Volta-kříž, ktorý sa len u mňa môže dostať, každému slúži za električný stĺp.

Početné chváliace a uznánie vyslovujúce listy.

Po tieto dni poslaný **Volta-kříž** podivuhodne účinkuje, lebo mojej matke po 2—3 dňovom účinkovaní úplne zastavil ohromnú bolesť hlavy. Prijmite za to našu vďaku a z našej stránky veríme, že tento **neoceniteľný liek** zpočiatku medzi našich známych mnohí si objedajú.

V Budapešti 5. októbra.

Andor Matekevics vl. r.

Illés-uteza 34. II. 28.

Skrze upotrebovanie, mne v minulom mesiaci poslaného Volta-kříža skoro úplne mi prestal bóť hlavy a neduh čuvov, preto vás aj prosím, že pre mojich, v tom istom neduhu trpiacich mojich priateľov, aby ste ráčili 5 kusov tých křížov na poštovú dobierku poslať.

Franc Fekete vl. r. stoličný úradník.

Kolozsvár, 24. aug. 1897.

Cena jedného kusa 1 zl. 80 kr.

Pri poslaní 2 zl. pošle sa vyplatené. Na dobierku o 20 krajciarov viac rátam. Opravdivý Volta-kříž posielam:

Rabinovicz,
Vieden

I. okr., Wallfischgasse 4. V S.

Povšimnutia hodné

pri objednaní určite žiadajte pod číslom 50703. zákonite chránený Volta-kříž, ktoré číslo je do kříža vryté a aj na obálke viditeľné; len to je opravdivý Volta-kříž.

Co je Kathreiner-ova

Sladová káva Kneippova?

Odporúčania najhodnejší, jedine zdravý, pritom najchutnejší a najlacnejší kávový nápoj. Ona je čistý prirodzený výrobok v celých zrnkách a čistá od dokázaných, zdraviu škodlivých súčastí zrnovej kávy. **Kathreiner-ová** sladová káva **Kneippova** má jediná ten obľúbený zápach zrnovej kávy, ktorý obdrží skrze najvyššími odborníkmi vyprobovaný a všade uznaný **Kathreiner-ovský** spôsob dorábania. Jej hodnota je trojnásobná pre zdravie, chuť a sporivosť. Opravdivá „**Kathreiner**“ by nemala viac chýbať na žiadnom rodinnom stole.

K čomu slúži Kathreiner-ova

Sladová káva Kneippova?

V statisícach rodín, ako aj v najviac verejných ústavoch ako dodatok k zrnovej káve, ktorú ona v jej chuti pôzifnejšou a príjemnejšou učini. Veľký počet vynikajúcich lekárov predpisuje **Kathreiner-ovú** Sladovú kávu **Kneippovú** ako jedinú odporúčaniahodnú náhradu za zrnovú kávu, menovite pre deti, pre choré a slabé osoby. Podporujú chuť k jedlu, ľahko ztraviteľná **Kathreiner-ova** **Kneippova** Sladová káva aj skrz jej dobrú, príjemnú chuť po krátkom privyknutí všade sa pijať vždy s väčšou obľubou.

Nech sa Kathreiner-ová Sladová káva upotrebi niekoľko ráz ako dodatok alebo čistá, viac sa od nej neodstúpi!

Všade sa môže dostať.

Výstraha od naničhodných napodobnení!

Ctení Spolukrešťania!

Odporúčam vám úctive všetky do skleparského stavu zatvorené tovary tak jak nasledujú: **cukor, káva, rižkaša, krupica, sol kamenná a mletá, masť na voze, olej na svietení, olej na palení, olej na mašiny, dobre horiaci petrolin, firnis, olejové a suché farby, pohrábné sviečky, pešťianske múky a otruby, rum, fajnovú borovičku a slivovicu, jatelinové semänka vysoké a nízke, od spolkov roľníckych za čisté uznané, trávu vysokou a nízku, burgyňové semäna na futro pre dobytok, všetky zahradné a kvetové semänka, tak aj tu neznačený tovar je v dobrom dôklade a za ľavné ceny k dostaniu u**

Karola Bauer,

kupec

v Trnave naproti mestskej väži.

TLAČIAREN

SVÄTÉHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písomenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa uiače týka, od najjednoduchšej až do najkrasnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knázstva a obozných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratictvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratickom trochu na prsty klopol, všemožnými figfami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa uôže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytili. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovára žiadosť kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčaje zmäkne zadná časť kosa.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kosa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborno-ocelová habka s kladivkom v skovadle 85 krajiarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

Papier makulatúrovy

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDAVATEĽSTVO „KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Telefon 61—59.

Svätého — Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.